

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE**

Olsztyn, 29 grudnia 2014 r.

WOPN-OON.082.01.069.2014.WS

O B W I E S Z C Z E N I E

W związku z realizacją projektu nr POIS.05.03.00-00-186/09 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 5.3 Priorytetu V Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) w związku z art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 42 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie

z a w i a d a m i a

o przyjęciu dokumentu – planu zadań ochronnych w formie zarządzenia – oraz o możliwościach zapoznania się z jego treścią oraz uzasadnieniem zawierającym informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa w opracowaniu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z 29 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Dobskie PLB280012.

W dniu 9 kwietnia 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody oraz art. 39 cyt. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obwieszczeniem znak: WOP-OON.082.24.2014.WS podał do publicznej wiadomości informację o możliwości składania uwag i wniosków do opracowanego projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Dobskie PLB280012 w formie projektu zarządzenia. Informacja została opublikowana w prasie lokalnej („Gazeta Olsztyńska”), tablicy ogłoszeń RDOŚ w Olsztynie, tablicach ogłoszeń urzędów gmin w Giżycku, Kętrzynie oraz urzędów miast Ryn i Węgorzewo, a także w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ w zakładkach „Obwieszczenia” oraz „Plany zadań ochronnych Natura 2000”.

Osoby zainteresowane projektami miały możliwość złożenia uwag i wniosków w formie pisemnej lub ustnej do protokołu oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie ul. Dworcowa 60, 10-437 Olsztyn, i za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres e mail: sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl w terminie do 21 dni od daty wywieszenia obwieszczenia.

W związku z udziałem społeczeństwa, zgłoszono następujące uwagi do projektu planu zadań ochronnych:

I Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku

- 1) *Zagrożenie dla gągoła „wycinka lasu” (jako prowadzące do zmniejszenia starodrzewi) – podtrzymuje się wcześniejsze wnioski RDLP o przeniesienie tego zagrożenia do potencjalnych. Odnosząc się do komentarza autora PZO, można się zgodzić, że najlepsze warunki dla gatunku są w „pierwotnej puszczy”. Tylko w Europie takich pierwotnych puszczy nie ma i nie ma możliwości, aby takie były, choćby w powodu gęstości zaludnienia i potrzeb człowieka. Nie ma w ostoi i w pobliżu drzewostanów, które spełniałyby ten wymóg. Sieć obszarów Natura 2000 ma na celu pogodzić*

potrzebę ochrony przyrody z gospodarczym wykorzystaniem obszaru. Zasady przyjęte przez Lasy Państwowe powodują, że gatunki ptaków leśnych utrzymują się na dobrym poziomie liczebności, i podobnie jest z gągołem. Oznacza to, że przy obecnej gospodarce leśnej gatunek ten znajduje miejsca do gniazdowania. Dodatkowo, autor nie bierze pod uwagę, że drzewostany z czasem dorastają do wieku rębności i zastępują te, które zostały poddane zagospodarowaniu rębnemu. Następuje swego rodzaju „alokacja” dojrzałych lasów. Nie jest więc prawdą określenie w Dokumentacji do planu, że rębnie powodują zmniejszenie udziału starodrzewi. Kolejny raz wnioskuje się, aby zagrożenie „wycinka lasu” uznać za potencjalne.

Uwaga ta dotyczy również dzięcioła trójpalczastego i zagrożeń: „wycinka lasu” oraz „usuwanie martwych i zamierających drzew”.

Uwagę odrzucono. Wycinka drzew w ramach użytkowania rębego, a także poprzedzających je zabiegów pielęgnacyjnych, jest powszechną praktyką, bez której leśnictwo, jako gałąź gospodarki nie miałoby sensu. Praktyka ta powoduje eliminację drzew dojrzałych przed ich wejściem w fazę zamierania, w której zaczynają być one atrakcyjne jako żerowiska dzięcioła białogrzbietego (w obszarze Jezioro Dobskie nie występują dzięcioł trójpalczasty) i w której szybko przybywa drzew dziuplastych. Czyszczenia i trzebieże są między innymi ukierunkowywane na eliminowanie drzew chorych lub uszkodzonych, w których dzięcioły czarne znacznie chętniej kują dziuple niż w drzewach zdrowych i prawidłowo rozwiniętych. Tym samym, zabiegi te zmniejszają pulę potencjalnych miejsc gniazdowania gągoła. Tak więc, wycinka drzew jest dla wymienionych gatunków zagrożeniem istniejącym, które może, ale nie musi być w danym okresie równoważone przez starzenie się innych, wyłączonych z eksploatacji drzewostanów.

- 2) *Działanie Bo1 „Ochrona potencjalnych łęgówisk i żerowisk hełmiatki” – Podtrzymuje się wniosek o wyłączenie hełmiatki z przedmiotów ochrony lub ograniczenie się jedynie do dokładnego rozpoznania stanu populacji. Nie ma do tej pory naukowych danych, poza jedną udokumentowaną obserwacją, tego gatunku na obszarze. Aby planować jakieś konkretne działania, trzeba mieć pewność, że gatunek bytuje na tym terenie, a nie jedynie przypuszczać.*

Uwagę odrzucono. Według wyników inwentaryzacji z 2011 r. na jeziorze Dobskim stwierdzono 2 pary hełmiatki, natomiast krajowa populacja jest szacowana na 15-20 par. W ramach planu zadań ochronnych przewidziano inwentaryzację tego skrajnie nielicznego gatunku po to, by dokładnie rozpoznać sytuację gatunku w obszarze Natura 2000. W projekcie zarządzenia zwrócono uwagę także na fakt, że w Polsce łęgi hełmiatki często bywają efemeryczne, co oznacza, że na danym obszarze gatunek ten pojawia się, a po krótkim czasie zanika bez wyraźnego powodu. Mimo tego, zgodnie z zasadą ostrożności, należy zadbać, aby warunki siedliskowe dla tego gatunku nie uległy pogorszeniu.

- 3) *Działanie Bo3 „Pozostawienie siedlisk bagiennych bez użytkowania” – wyznaczenie wszystkich siedlisk bagiennych do wyłączenia z cięć rębnych jest zbyt radykalnym działaniem. Jeśli jest potrzeba modyfikacji zaplanowanych w PUL prac gospodarczych, to należałoby zaproponować pewne modyfikacje, jak np. pozostawienie większych kęp, ewentualnie zmiana na inny rodzaj rębni, itp. Wskazane przez nadleśnictwa wydzielenia wyłączone z zabiegów stanowią wystarczające zabezpieczenie siedlisk gatunku. Całkowity zakaz, lub ograniczenie cięć na kilku wydzieleniach do 10% zapasu jest przejawem niegospodarności. Pod pretekstem ochrony miejsc gniazdowania gatunku próbuje się wprowadzać reżimy ochronne właściwe rezerwatom. Zastosowany szablon działania pomija możliwości stymulowania i wprowadzania odnowień. Efektem tego będzie uruchomienie procesów sukcesji naturalnej – niekontrolowany rozpad drzewostanów i zastępowanie ich nowymi, niekoniecznie leśnymi zbiorowiskami. Ideą gospodarki leśnej, prowadzonej w LP, jest trwale utrzymanie roślinności leśnej w długiej perspektywie czasowej. Proponowane działanie jest sprzeczne z tymi założeniami i zasadami funkcjonowania obszarów Natura 2000 (wprowadza tak naprawdę zakaz gospodarczego użytkowania obszaru, niezgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju). Dodatkowo, zwraca się uwagę, że dotychczasowe użytkowanie tych drzewostanów nie stoi w kolizji z ochroną populacji gągoła, o czym świadczy jego liczebność i ocena stanu ochrony, która*

w

dokumentacji jest ustalona jako właściwa (FV). Wnioskuje się o zmianę zadania.

Uwagę odrzucono. Według materiałów z Systemu Informacji Przestrzennej Lasów Państwowych wymienione siedliska leśne w granicach ostoi nie są przewidywane do użytkowania rębego. Oznacza to, że plan zadań adaptuje w tym zakresie treść obowiązujących planów urządzenia lasu. Należy dodać, że wymienione siedliska stanowią znikomy odsetek powierzchni leśnej w ostoi. Jeżeli chodzi o zarzut promowania niegospodarności przez dozwoleń w kilku wydzieleniach na pozyskiwanie do 10% zapasu, to według materiałów Systemu Informacji Przestrzennej Lasów Państwowych w tych wydzieleniach plany urządzenia lasu przewidują użytkowanie rębnią V (ciągłą), co na ogół oznacza pozyskiwanie nie więcej niż 10% zapasu w dziesięcioleciu. Należy podkreślić, że plan zadań ochronnych nie postuluje wyłączenia z użytkowania żadnych drzewostanów poza tymi, które zostały wyłączone przez Lasy Państwowe. Plan ogranicza się zatem jedynie do podtrzymania zaplanowanych sposobów użytkowania.

- 4) *Działanie Bo7 „Odnowienia na siedliskach borowych” – autor sugeruje, żeby na siedlisku BMśw zapewnić udział brzozy i osiki na poziomie 10-50%. Wnioskuje się o zmianę zapisu, w taki sposób aby nie było wskazanych przedziałów wartości liczbowych udziałów. Wystarczającym będzie zapis o zapewnieniu w przyszłych drzewostanach odpowiednio wyższego udziału tych dwóch gatunków drzew. Brak merytorycznej podstawy do aktualnego zapisu; nie wiadomo czemu ma to służyć w stosunku do dzięciola. Zwraca się uwagę, że taki udział tych gatunków jest niezgodny z właściwym składem gatunkowym na danym siedlisku i w przyszłości drzewostany takie będą opisywane jako zniekształcone i kwalifikowane do wcześniejszej przebudowy. W takim przypadku to działanie ochronne nie przyniesie zamierzonego efektu, a wręcz odwrotny.*

Uwagę uwzględniono częściowo. Obecnie dość powszechną praktyką jest stosowanie na BMśw odnowień złożonych przede wszystkim z gatunków iglastych (sosna, świerk). Są to gatunki dalekie od optymalnych dla dzięciola białogrzbietego, który zdecydowanie woli żerować w zamierających drzewach liściastych, najlepiej o dość miękkim drewnie (olsza, brzoza, osika). Utrzymanie lokalnej populacji dzięciola białogrzbietego będzie wymagało działań znacznie zwiększających pulę martwego drewna w wydzieleniach leśnych innych niż te, w których obecnie występują martwe, podtopione przez bobry olszyny. Zasoby tych wydzieli będą się systematycznie kurczyć, więc przetrwanie gatunku w tych warunkach będzie zależało od tego, jak szybko uda się zakumulować martwe drewno w innych częściach lasu. Jednym ze sposobów jest wprowadzanie w szerszym wymiarze szybko rosnących gatunków liściastych, jak osika i brzoza, na siedliska BMśw, gdzie gatunki te są naturalnym składnikiem drzewostanów i doskonale dają sobie radę. Kwalifikując do przebudowy drzewostany w obszarze Natura 2000 należy brać pod uwagę nie tylko standardowe procedury stosowane w lasach gospodarczych, ale także potrzeby przedmiotów ochrony. Warto zwrócić uwagę, że Zasady Hodowli Lasu podają jedynie przykłady składów gatunkowych, a nie ich zamkniętą i obowiązkową listę.

Zmieniono zapis o udziale brzozy i osiki, zamiast „na poziomie 10-50%” wprowadzono „na poziomie 10-30%”.

- 5) *Działania Bo9 „Użytkowanie rębne grądów z długim okresem odnowienia” i Bo10 „Użytkowanie rębne grądów z bardzo długim okresem odnowienia” – nie ma merytorycznego uzasadnienia rozbić na różne sposoby zagospodarowania rębego. O ile pozostawienie większych kęp w stosunku do przedmiotów ochrony (siedliska leśne) w obszarach Natura 2000 jest do zaakceptowania, to już nie można akceptować znacznego ograniczenia, lub zakazu stosowania cięć zupełnych na powierzchni między gniazdowej. W tych warunkach przyrodniczych, niezrozumiałe jest w jaki sposób autor widzi odnawianie lasu między gniazdami. Taki zapis może znacznie utrudnić lub uniemożliwić prawidłowe odnowienie lasu. Zapis należy usunąć. Zwraca się uwagę, że dokument dotyczy ochrony ptaków, a nie siedlisk leśnych, te zagadnienia są w dokumencie do obszaru siedliskowego, pokrywającego się z omawianym obszarem ptasim. Zapis należy usunąć, gdyż nie ma praktycznego przełożenia na ochronę dzięciola i gągoła.*

Analiza dokumentu skłania do refleksji, że jest to typowy przykład sytuacji, w której chroniąc jeden gatunek, tracimy

z oczu

złożoność i potrzeby całego układu ekologicznego. Jest to sytuacja niebezpieczna, w której na zasadzie sprzężenia zwrotnego, można doprowadzić w dłuższej perspektywie czasowej do negatywnego wpływu na wszystkie elementy ekosystemu z gatunkami „naturowymi” włącznie. Komentarz ten dotyczy wszystkich miejsc, w których ingerencje w gospodarowanie oparte są o chęć ochrony jednego, wybranego elementu, z pominięciem innych, równie ważnych, bez względu na ich status ochronny.

Uwagę uwzględniono częściowo. W działaniu zwrot „bez stosowania cięć zupełnych” zastąpiono wyrażeniem „z możliwie małym udziałem cięć zupełnych”.

Rozróżnienie dwóch sposobów użytkowania rębego wynika z tego, że część grądów to drzewostany o składzie silnie zniekształconym, które bez szczególnej szkody dla przedmiotów ochrony można użytkować z zachowaniem długiego (powyżej 20 lat) okresu odnowienia. Pozostałe grądy to zbiorowiska znacznie bardziej zbliżone do naturalnych i bardzo ważne zarówno dla dzięcioła białogrzbietego, jak i gągoła, a odnowienie ich w okresie krótszym niż 40 lat wiązałoby się z poważnym pogorszeniem stanu siedlisk tych przedmiotów ochrony. Warto zwrócić uwagę, że znaczna część drzewostanów objętych wskazanym działaniem jest obecnie wyłączona z użytkowania, ponieważ znajduje się w strefach ochronnych gatunków strefowych. Działaniem objęto 110 ha lasów, z czego 66 ha to drzewostany HCVF12, czyli „ostoje rzadkich i ginących gatunków”.

- 6) *Działanie Bo11 „Użytkowanie rębne łęgów” – budzi wątpliwości, czy na łęgach rębnia złożona zawsze spełni swoje zadanie, a więc umożliwi właściwe odnowienie lasu z odpowiednim składem gatunkowym drzewostanu. Zapis proponuje się złagodzić, aby tam gdzie jest to możliwe stosować rębnię złożoną (tak jak opisano w dokumencie), lub zupełną z pozostawieniem martwych drzew i możliwie jak największą kępą (około 10% pow. manipulacyjnej).*

Uwagę odrzucono. Z punktu widzenia ochrony dzięcioła białogrzbietego ważne jest, aby w najbliższych latach i dziesięcioleciach nie nastąpił drastyczny spadek zasobów martwego drewna liściastego. Osiągnięciu tego celu sprzyjać będą wszelkie modyfikacje gospodarki leśnej zmierzające do zmniejszenia intensywności użytkowania rębego drzewostanów liściastych.

- 7) *Działanie C1 „Gromadzenie i analiza danych o wdrażaniu PZO” – nie można w opisie zadania wymuszać na podmiotach odpowiedzialnych za poszczególne zadania obowiązku składania jakichkolwiek informacji. RDOŚ jako organ odpowiedzialny za obszary Natura 2000 może w każdej chwili wystąpić o potrzebne informacje. Nie ma więc potrzeby zamieszczania tego zadania w PZO, gdyż nie ma znaczenia dla ochrony ptaków.*

Uwagę uwzględniono. Wskazane działanie usunięto z projektu zarządzenia i dokumentacji planu.

II Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Olsztynie

- 1) *A058 Hełmiatka – Działanie „Zachowanie trwałych użytków zielonych, zabagnień, mokradel i szuwarów w odległości do 100 m od brzegów jezior. Odstąpienie od wszelkich przedsięwzięć mogących powodować niszczenie szuwarów na jeziorach”.*

Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Olsztynie wnioskuję o ujęcie w zapisach PZO informacji, że powyższy zapis nie dotyczy odcinków cieków naturalnych (Wp) biegnących przez ww. obszar Natura 2000 w przypadku, gdy wystąpi konieczność prowadzenia prac utrzymaniowych.

W związku z koniecznością przeprowadzania prac konserwacyjnych na ciekach administrowanych przez Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych wnioskuję się o ujęcie w PZO informacji o możliwości prowadzenia corocznych prac utrzymaniowych (zachowawczych) przede wszystkim w przypadku powstania zagrożenia pośredniego i bezpośredniego dla ludzkich osiedli i dobytku (w tym upraw rolnych). Na każde przeprowadzenie prac regulacyjnych Zarząd Melioracji będzie występował do RDOŚ w Olsztynie w celu wydania warunków prowadzenia robót. Warunki te mają przede wszystkim zapewnić możliwość realizacji prac konserwacyjnych w terminach niekolidujących z okresami tarła ryb, czy okresu lęgowego ptaków.

Uwagę uwzględniono. Uwzględniając również inne uwagi, działanie rozbito na dwa działania, tj. 1) działanie obligatoryjne dotyczące utrzymania siedliska gatunku na trwałych użytkach zielonych w obrębie gospodarstw rolnych oraz 2) działanie służące zapobiegnięciu skutkowi w postaci niszczenia szuwarów,

naturalnych zabagnień i mokradeł. W działaniu nr 2 wprowadzono zapis „Działanie nie dotyczy cieków naturalnych (Wp) w przypadku konieczności przeprowadzenia prac utrzymaniowych mających na celu przeciwdziałanie i zapobieganie bezpośrednim i pośrednim zagrożeniom dla ludzi i mienia”.

- 2) *W tym samym działaniu wnioskuje się o przewidzenie możliwości usuwania drzew znajdujących się w pobliżu jezior w przypadku, gdy dane drzewo zagraża życiu ludzkiemu bądź dobytkowi. Należy również zapewnić możliwość usunięcia drzew powalonych stwarzających zagrożenie (po uzyskaniu zgody RDOŚ).*

Uwagę uwzględniono. We wskazanym działaniu wprowadzono zapis „Działanie nie dotyczy (...) usuwania drzew stwarzających zagrożenie dla ludzi i mienia”.

- 3) *Wnioskuje się o wskazanie, jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie poszczególnych działań ochronnych, RDOŚ w Olsztynie. W przypadku realizowania zadań we współpracy, czy przy udziale innych podmiotów należy wskazać, że to RDOŚ w Olsztynie jest podmiotem nadzorującym. Ewentualnie stosowanie zapisu „RDOŚ w Olsztynie we współpracy z ....”.*

Uwagę odrzucono. Odpowiedzialność za poszczególne działania została przypisana organowi sprawującemu nadzór na obszarze Natura 2000 – RDOŚ w Olsztynie, przy czym w przypadku działań związanych z gospodarką leśną – jednostkom Lasom Państwowym. Zapis taki jest zgodny z art. 32 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody wskazującym, że na terenie zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, na którym znajduje się obszar Natura 2000, zadania w zakresie ochrony przyrody wykonuje samodzielnie miejscowy nadleśniczy, zgodnie z ustaleniami planu urządzenia lasu.

Jedynie w przypadku działania „Ochrona potencjalnych łęgówisk i żerowisk hełmiatki” wskazano inne podmioty, tj. właścicieli i użytkowników rolnych, lasów i zadrzewień i wód oraz organy jednostek samorządu terytorialnego wydające stosowne zezwolenia i decyzje w zakresie zagospodarowania i użytkowania środowiska.

III Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

- 1) *Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z dnia 8 marca 2010 r. z późn. zm.) zakres prac koniecznych do sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje (...) ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych, w tym wskazanie a) działań ochronnych zapewniających możliwość monitoringu osiągnięcia celów działań ochronnych, a zwłaszcza monitoringu przyjętych parametrów stanu ochrony przedmiotów ochrony, a dla obszaru znajdującego się na terenie gospodarstwa rolnego lub jego części z podziałem na działania obligatoryjne i fakultatywne.*

ARiMR e-mailem z dnia 05.12.2013 r. zadał pytanie „Czy działanie Bo1 „Ochrona potencjalnych łęgówisk i żerowisk hełmiatki” w odniesieniu do terenów rolniczych ma być działaniem obligatoryjnym?”. W sekcji 11 projektu PZO Zestawienie uwag i wniosków MODUŁ C pkt 5 udzielono odpowiedzi „TAK”, nie ma to jednak potwierdzenia w projekcie zarządzenia. Przy działaniu tym brak określenia, że jest to działanie obligatoryjne.

Pragnę podkreślić, że ARiMR będzie kontrolować w gospodarstwach rolników ubiegających się o jakąkolwiek płatność obszarową, działania określone w PZO jako obligatoryjne.

Uwagę uwzględniono. We wskazanym działaniu dodano, że w przypadku gospodarstw rolnych jest ono działaniem obligatoryjnym. Przy czym, uwzględniając również inne uwagi, działanie rozbito na dwa działania, tj. 1) działanie obligatoryjne dotyczące utrzymania siedliska gatunku na trwałych użytkach zielonych w obrębie gospodarstw rolnych oraz 2) działanie służące zapobiegnięciu skutkowi w postaci niszczenia szuwarów, naturalnych zabagnień i mokradeł

- 2) *Ochrona potencjalnych łęgówisk i żerowisk hełmiatki ma polegać na „Zachowaniu trwałych użytków zielonych, zabagnień, mokradeł i szuwarów w odległości do 100 m od brzegów jezior. Odstąpienie od wszelkich przedsięwzięć mogących powodować niszczenie szuwarów na jeziorach”.*

Aby skutecznie kontrolować realizację wskazanych wyżej działań, dane dotyczące trwałych użytków zielonych,

mokradel i szuwarów powinny posiadać reprezentację wektorową, tj. powinny jednoznacznie określać zakres terytorialny przedmiotów ochrony, których dotyczą działania określone w PZO (najlepiej aby dane były w formacie: xml/gml lub shp). Wskazany wyżej sposób określenia tych obszarów pozwoli uniknąć wątpliwości co do kwalifikacji danego obszaru jako podlegającego ochronie. W przypadku gdy powyższy wniosek nie zostanie uwzględniony, proszę o dookreślenie pojęcia trwale użytki zielone. Wskazanie, że chodzi o łąki i pastwiska nie rozwiązuje w tym przypadku problemu. Pragnę zwrócić uwagę na fakt, że istnieją rozbieżności pomiędzy użytkami sklasyfikowanymi, jako łąki i pastwiska w ewidencji gruntów i budynków, a rzeczywistym stanem użytkowania. Proszę o takie doprecyzowanie pojęcia, aby działania, do podjęcia których zobligowany zostanie w tym przypadku rolnik, możliwe były do zweryfikowania w trakcie czynności kontrolnych prowadzonych przez pracowników ARiMR.

Uwagę uwzględniono. We wskazanym działaniu po wyrażeniu „trwałych użytków zielonych” dodano zwrot „(w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemu wsparcia bezpośredniego)”. Obszar objęty tym działaniem uwzględniono również poprzez dodanie mapy do załącznika graficznego nr 6. Pliki wektorowe (w formacie SHP) zostaną dołączone do obwieszczenia o przyjęciu dokumentu i sposobie rozpatrzenia uwag i będą dostępne na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDOŚ w Olsztynie.

- 3) *W nawiązaniu do uwag ARiMR, przekazanych przy e-mailu z dnia 05.12.2013 r. pragnę pokreślić, że ARiMR (Biuro Powiatowe w Węgorzewie, Biuro Powiatowe w Giżycku, Biuro Powiatowe w Kętrzynie, Oddział Regionalny w Olsztynie) wskazany jest w dokumentacji PZO w sekcji: 1.7 „Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności”, w związku z powyższym proszę o jej usunięcie, zgodnie z naszymi wcześniejszymi prośbami a przede wszystkim zgodnie z rekomendacją przekazaną wszystkim Regionalnym Dyrekcjom Ochrony Środowiska przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska przy piśmie znak DZP-WP.6320.34.2014.jb z dnia 27 marca 2014 r.*

Uwagę odrzucono. Zgodnie z przytoczonym pismem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w zarządzeniach ustanawiających plany zadań ochronnych nie należy wskazywać Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jako wykonawcy działań ochronnych. Pismo to nie odnosi się jednak do zapisów w tabeli 1.7. dokumentacji PZO. Dokumentacja ta jest jedynie zapisem prac nad opracowaniem PZO i uwarunkowań, jakie towarzyszyły jego powstaniu. W punkcie 1.7 dokumentacji wymieniono szereg instytucji, w większości państwowych, które poprzez swoją działalność mają znaczący udział w szeroko pojętym zarządzaniu obszarem Natura 2000. ARiMR, jako państwowa agencja kontrolująca sposób gospodarowania ogromną większością otwartych terenów obszaru, niewątpliwie należy do takich instytucji. Zapis taki nie skutkuje nałożeniem na ARiMR jakiegokolwiek odpowiedzialności związanej z wprowadzaniem działań ochronnych.

IV Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie

- 1) *W rozdziale 1.7 Kluczowe instytucje/osoby ... (str. 11) jako zakres odpowiedzialności Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie wskazano „nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem urządzeń wodnych, polityka hydrologiczna w zlewni, zawieranie umów z użytkownikami rybackimi”. Należy napisać: „planowanie i realizowanie działań związanych z gospodarką wodną – wykonywanie statutowych działań związanych z kształtowaniem i ochroną zasobów wodnych, korzystaniem z wód, zarządzaniem zasobami wodnymi, utrzymaniem wód i ochroną przeciwpowodziową”.*

Uwagę uwzględniono. Zapisy w dokumentacji planu zmieniono zgodnie z wnioskiem.

- 2) *W rozdziale 2.5 Istniejące projektowane plany... (str. 23) brakuje uwzględnienia zapisów Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Pregoly oraz Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.*

Uwagę uwzględniono. Zapisy w dokumentacji planu uzupełniono zgodnie z wnioskiem.

V Starostwo Powiatowe w Giżycku

- 1) *W działaniu ochronnym nr 3 „Ochrona potencjalnych łęgów i żerowisk helmiatki”. Zakres prac: „Zachowanie trwałych użytków zielonych, zabagnień, mokradel i szuwarów w odległości 100 m od brzegów jezior. Odstąpienie od wszelkich przedsięwzięć mogących powodować niszczenie szuwarów*

na jeziorach”. Podmiot odpowiedzialny za wykonanie – m.in. starostwa przy wydawaniu decyzji i postanowień.

Proponujemy zapis: „Zachowanie trwałych użytków zielonych, naturalnych zabagnień, mokradeł i szuwarów w odległości 100 m od brzegów jezior. Odstąpienie od wszelkich przedsięwzięć mogących powodować niszczenie szuwarów na jeziorach”.

Zapis taki umożliwi starostom ustalanie w drodze decyzji szczegółowych zakresów i terminów wykonania obowiązku utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na podstawie art. 77 Prawa wodnego w przypadku zaistnienia takiej konieczności.

Uwagę uwzględniono. Uwzględniając również inne uwagi, działanie rozbito na dwa działania, tj. 1) działanie obligatoryjne dotyczące utrzymania siedliska gatunku na trwałych użytkach zielonych w obrębie gospodarstw rolnych oraz 2) działanie służące zapobiegnięciu skutkowi w postaci niszczenia szuwarów, naturalnych zabagnień i mokradeł. W działaniu nr 2 dodano wyraz „naturalnych”.

VI Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

- 1) *Uwaga dotycząca numeracji zarządzenia: Zgodnie z opinią Biura Prawnego w Ministerstwie Środowiska dotyczącą opiniowania aktów prawa miejscowego: Numerowanie aktów prawa miejscowego, w tym zarządzeń, jest praktyką niemającą oparcia w obowiązujących przepisach prawnych: rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2012 r. w sprawie Zasad techniki prawodawczej (Dz. U. Nr 100, poz. 908) nie przewiduje bowiem numerowania żadnego rodzaju aktu prawnego. Ponieważ rozporządzenie to ma na celu wprowadzenie jednolitej konwencji redagowania wszystkich aktów normatywnych, numerowanie aktów prawa miejscowego konwencją tą łamie. Ponadto, praktyka numerowania aktów normatywnych nie może być uzasadniona funkcją identyfikacyjną, gdyż funkcja ta pełniona jest przez nadanie pozycji w dzienniku urzędowym, w którym akty normatywne zostały opublikowane. W świetle powyższego numerowanie aktów prawa miejscowego nie jest zabiegiem właściwym z punktu widzenia zasad poprawnej legislacji.*

Uwagę uwzględniono. Numeracja została usunięta.

- 2) *Uwaga dotycząca usunięcia tytułu załącznika nr 2 do zarządzenia zapisu „w skali 1:25 000 (rysunek zmniejszony do publikacji)”, z załącznika nr 6 zapisu „w skali 1:70 000”, a także dodania legendy i podziałki liniowej do map w ww. załącznikach.*

Uwagę uwzględniono. Zapis został usunięty, a legenda i podziałka dodane.

- 3) *Uwaga do rozdziału 1.3. Mapa obszaru Natura 2000 w dokumentacji PZO. Zawarta w nim mapa nie ma wartości informacyjnej. Stanowi szkic konturu granic i w tym kształcie uniemożliwia zlokalizowanie obszaru w przestrzeni.*

Uwagę uwzględniono. Mapę zastąpiono mapą topograficzną z granicami obszaru, jednakową z mapą zawartą w załączniku nr do zarządzenia.

- 4) *Uwaga dotycząca pominięcia w dokumentacji planu i zarządzeniu gatunków: krakwy (A051), nurogęsia (A071), kani czarnej (A073), orlika krzykliwego (A089), zielonki (A120), żurawia (A127) (populacja lęgowa i migrująca), które zgodnie z obowiązującym Standardowym Formularzem Danych są przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Jezioro Dobskie.*

Uwagę uwzględniono. Wskazane gatunki dodano do dokumentacji i zarządzenia. Nie określono dla nich zagrożeń z uwagi na brak wystarczającej wiedzy o ich występowaniu w obszarze Natura 2000. Z uwagi na niską liczebność zielonki i kani czarnej w obszarze zaplanowano uzupełnienie stanu wiedzy w celu potwierdzenia ich statusu, natomiast w przypadku pozostałych gatunków w zakresie określenia zagrożeń i zaplanowania działań ochronnych i monitoringu.

- 5) *Uwaga do zagrożeń dla hełmiatki – w opisie zagrożeń A02.01, D03.01.02 i E01.03 wskazano „Niszczenie potencjalnych łęgowisk (nieużytkowanych fragmentów roślinności) nad brzegami jezior”. Opis szeroki, ale nie do końca zrozumiały. Niby wiadomo, że chodzi o roślinność porastającą brzeg jeziora, ale dlaczego nie napisać tego wprost?*

Uwagę uwzględniono. Zmieniono opis na następujący: „Niszczenie potencjalnych łęgowisk – roślinności

porastającej brzegi jezior”.

- 6) *Uwaga do zagrożeń dla hełmiatki – Czy zagrożenie K Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych) jest zagrożeniem istniejącym?*

Wyjaśnienie. Hełmiatka w Polsce jest skrajnie nielicznym gatunkiem lęgowym (populacja krajowa szacowana jest na ok. 20 par). Jej rozmieszczenie jest nierównomierne – pojedyncze pary spotykane są na Śląsku, Mazurach i zachodniej Warmii. Na wielu stanowiskach, w tym w obszarze Natura 2000 Jezioro Dobskie, lęgi mają charakter efemeryczny.

- 7) *Uwaga do zagrożeń dla hełmiatki i gągoła – jako zagrożenie wskazano „K03.04 Drapieżnictwo – Drapieżnictwo, zwłaszcza ze strony norki amerykańskiej (...)”. Z uwagi na wymieniony gatunek należałoby do zagrożeń dodać również „I01 Obce gatunki inwazyjne”.*

Uwagę uwzględniono. Tabelę uzupełniono o wskazane zagrożenie.

- 8) *W przypadku gągoła nie zaplanowano działań mających na celu przeciwdziałanie powyższemu zagrożeniu.*

Uwagę uwzględniono. Po ponownym przeanalizowaniu występowania i ewentualnej skali zagrożenia przeniesiono je do zagrożeń potencjalnych.

- 9) *Uwaga do zagrożeń dla kormorana – proszę wskazać zagrożenia istniejące lub, w przypadku ich braku, wskazać podstawę takiego stanu. Opis dla zagrożenia F03.02.04 „Nadmierna redukcja populacji w ramach błędnie sformułowanej lub źle realizowanej strategii zarządzania populacją kormorana” – proszę sformułować opis bardziej zrozumiale.*

Uwagę uwzględniono. Uzupełniono kolumnę „Zagrożenia istniejące” zapisem „X Brak zagrożeń i nacisków” wraz z opisem, że wynika to z właściwego stanu ochrony gatunku.

Zmieniono opis wskazanego zagrożenia na następujący „Nadmierna redukcja populacji w wyniku ograniczania strat w gospodarce rybackiej, realizowana m.in. w ramach strategii zarządzania populacją kormorana”.

- 10) *Jako cele ochronne wskazano m.in. „Utrzymanie w stanie nie pogorszonym populacji i siedlisk”, „Utrzymanie korzystnego stanu populacji i siedlisk” – proszę doprecyzować o jaki stan ochrony gatunku / parametrów chodzi.*

Uwagę uwzględniono. Zweryfikowano zapisy dotyczące stanu ochrony gatunków, odwołując się do obecnego stanu ochrony gatunku lub obecnego stanu ochrony poszczególnych parametrów.

- 11) *Działanie „Opracowanie regionalnej strategii zarządzania populacją kormorana” nie jest działaniem z zakresu ochrony czynnej – dotyczy uzupełnienia stanu wiedzy w zakresie zarządzania gatunkiem poprzez opracowanie strategii. Ponadto proszę doprecyzować termin wykonania działania „5 lat” – pierwsze 5 lat, ostatnie 5 lat obowiązywania planu czy może przez 5 lat, począwszy od np. 3. roku obowiązywania planu? Natomiast działanie „Zarządzanie populacją kormorana” proponuję przenieść do działań związanych z modyfikacją metod gospodarowania – w chwili obecnej nie wiadomo, czy strategia, o ile zostanie opracowana, wskaże na konieczność realizacji działań z zakresu ochrony czynnej.*

Należy powtórnie przeanalizować zasadność wprowadzenia działania, biorąc pod uwagę jego zakres (Opracowanie regionalnej strategii zarządzania populacją kormorana, obejmującej przynajmniej wschodnią część województwa warmińsko-mazurskiego, a najlepiej całe pojezierze mazursko-suwańskie) oraz uwarunkowania przyrodnicze obszaru Natura 2000, w tym pokrywanie się tego obszaru z rezerwatem przyrody. Celem opracowania miałyby być ustalenie docelowej liczebności i rozmieszczenia kormorana w regionie oraz metod osiągnięcia i utrzymania tej liczebności tak, aby zapewnić właściwy stan ochrony tego gatunku. Trudno wyobrazić sobie, mając na względzie obecną sytuację gatunku w kraju, aby brak strategii spowodował spadek liczebności lokalnej populacji, a w efekcie pogorszenie stanu ochrony gatunku. O ile istotna może być kwestia metod regulacji liczebności kormorana na terenach nie objętych ochroną rezerwatową, o tyle w rezerwacie przyrody ma ona znaczenie raczej marginalne.

Uwagę uwzględniono. Rozpatrzono zasadność wykonania wskazanego działania. Kolonia kormorana czarnego

na jeziorze Dobskim jest najstarszą kolonią lęgową tego gatunku w województwie warmińsko-mazurskim. Jej liczebność od kilkunastu lat utrzymuje się na stabilnym poziomie oscylującym w przedziale 600-700 par lęgowych (w 1992 r. – 680, 2006 – 631, 2009 – 618, 2014 – 700). Na wyspie, na której gniazdują ptaki zachodzą naturalne procesy związane z silnymi przekształceniami środowiskowymi – obumieranie i wypadanie drzew, silny rozwój warstwy krzewów. Zmiany te wpływają na warunki gniazdowania ptaków, gdyż większość gniazd obecnie znajduje się na krzewach czarnego bzu, a nie na drzewach, których na wyspie jest coraz mniej. Wpływa to na zmniejszenie sukcesu lęgowego ptaków w tej kolonii. Jednak zmiany zachodzące w kolonii na jeziorze Dobskim nie wpływają znacząco na liczebność kormorana czarnego w Polsce Północno-Wschodniej. Populacja tego gatunku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego utrzymuje się na stabilnym poziomie ok. 5 000 par lęgowych, które gniazdują w około 20 koloniach lęgowych, i nie jest ona obecnie zagrożona. O ile przygotowanie lokalnej strategii zarządzania populacją kormorana czarnego jest uzasadnione dla ochrony tego gatunku w skali regionalnej, ze względu na silną presję ze strony użytkowników rybackich, to działanie to nie musi być realizowane poprzez opracowanie planu zadań ochrony dla tego obszaru Natura 2000 (znacząco wykraczając zasięgiem poza jego granice). Działanie to, wraz z działaniem dotyczącym realizacji zapisów strategii, zostało usunięte z zarządzenia.

12) W działaniu „Ochrona potencjalnych lęgowisk i żerowisk hełmiatki”, w którym mowa o „zachowaniu trwałych użytków zielonych”, nie wskazano czy działanie ma charakter obligatoryjny w odniesieniu do gospodarstw rolnych. W załączniku nr 3 wskazano także i inne zagrożenia ISTNIEJĄCE – zabudowa rozproszona, polowanie, przystanie, żeglarstwo – co z nimi?

Uwagę uwzględniono. Działanie rozbito na dwa działania, tj. 1) działanie obligatoryjne dotyczące utrzymania siedliska gatunku na trwałych użytkach zielonych w obrębie gospodarstw rolnych oraz 2) działanie służące zapobiegnięciu skutkowi w postaci niszczenia szuwarów, naturalnych zabagnień i mokradeł.

Wskazane działania dotyczące ochrony roślinności brzegów jezior, zabagnień i mokradeł w pasie 100 m od brzegu służą także ograniczeniu takich zagrożeń jak zabudowa rozproszona, przystanie oraz żeglarstwo. Zagrożenia dotyczące polowań oraz drapieżnictwo przeniesiono do zagrożeń potencjalnych.

13) W działaniu „Pozostawianie nowych tam bobrowych w olsach” zwrot „w porozumieniu” proszę zmienić na „na podstawie porozumienia”.

Uwagę uwzględniono. Zapis zmieniono zgodnie ze wskazaniem.

14) Działanie „Pozostawianie drzew dziuplastych” przedstawione jest w formie „biernej”. Zgodnie ze wskazaniem Ministerstwa Środowiska proszę je przedstawić w formie „aktywnej”. Podobnie działania „Pozostawienie siedlisk bagiennych bez użytkowania”, „Pozostawianie martwego drewna” i „Pozostawianie nowych tam bobrowych w olsach”.

Uwagę uwzględniono. Działanie przeformułowano, wskazując na „Przeciwdziałanie skutkowi w postaci ubytku miejsc gniazdowania gągoła poprzez...”. Analogicznie przeformułowano pozostałe działania.

15) Działania „Pozostawienie siedlisk bagiennych bez użytkowania” i „Użytkowanie rębne drzewostanów na siedliskach olsu i olsu jesionowego”, „Odnowienia na siedliskach lasowych, lęgowych i olsowych” – proszę nie powtarzać informacji w kolumnie „Zakres prac” oraz „Miejsce realizacji”. Analogicznie w pozostałych działaniach, w których w obu kolumnach następuje odwołanie do załącznika nr 6.

Uwagę uwzględniono. Zmieniono zapisy wskazanych działań, w kolumnie „Miejsce realizacji” pozostawiając jedynie odwołanie do załącznika nr 6 (obrazującego graficznie lokalizację działań na poziomie wydzieleń).

16) Działania „Użytkowanie rębne grądów z długim okresem odnowienia” i „Użytkowanie rębne grądów z bardzo długim okresem odnowienia” dla dzięcioła białogrzbietego. W nazwie i zakresie działań użyto sformułowań: „długi okres odnowienia” i „bardzo długi okres odnowienia” – proszę wyjaśnić.

Uwagę uwzględniono. Terminy „długi okres odnowienia” i „bardzo długi okres odnowienia” oznaczają okres odpowiednio ponad 20 lat i ponad 40 lat. Pojęcia te są zdefiniowane w Zasadach Hodowli Lasu.

W zakresie działań uzupełniono zapisy wskazując długość okresu odnowienia.

17) Uwaga do działania dotyczącego inwentaryzacji helmiatki. W zakresie działania zawarto zapis „W związku z informacjami o pojawianiu się helmiatek także na innych jeziorach kompleksu Mamr warto rozważyć objęcie obserwacjami także tych akwenów”. Działania nie mogą wykraczać poza granice obszaru Natura 2000.

Wyjaśnienie. Jako miejsce Lokalizacji działania wskazano „Jeziora obszaru Natura 2000”. Przytoczona informacja w zakresie działania ma charakter informacyjny, wskazujący na rozważenie możliwości szerszego ujęcia inwentaryzacji, na innych akwenach kompleksu Mamr, jednocześnie z działaniem realizowanym w obszarze Natura 2000 Jezioro Dobskie.

18) W działaniu „Inwentaryzacja żerowisk i coroczne liczenia dzięcioła białogrzbiatego” proszę usunąć zapis „Wyniki będą podstawą do ewentualnych korekt działań dotyczących leśnictwa”. Każda nowa informacja dotycząca m.in. występowania lub liczebności gatunku, pojawienia się lub zmiany nasilenia zagrożenia, bądź wyniki monitoringu są podstawą do dokonania zmian planu zadań ochronnych – jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przedmiotów ochrony danego obszaru.

W zakresie działania, wskazano że dotyczy ono rozpoznania potencjalnych żerowisk gatunku poprzez zinwentaryzowanie martwych i zamierających olszyn i brzezin, wraz z oceną ich zasobności w martwe drewno znajdujących się w obszarze Natura 2000 (i jej sąsiedztwie). Działania nie mogą wykraczać poza granice obszaru Natura 2000.

Uwagę uwzględniono. Usunięto wskazany zapis. Jednocześnie działanie rozdzielono na dwie części, osobno w zakresie oceny stanu zasobów martwego drewna, osobno w zakresie oceny liczebności populacji.

Zapis o inwentaryzacji potencjalnych żerowisk gatunku „w sąsiedztwie” obszaru Natura 2000 został usunięty.

19) Uwaga do załącznika nr 5 „Działania ochronne” do zarządzenia. Nie wskazano działań z zakresu monitoringu realizacji działań ochronnych oraz monitoringu stanu ochrony.

Uwagę uwzględniono. Monitoring stanu ochrony przedmiotów ochrony omyłkowo nie został przeniesiony do zarządzenia, pomimo że został zaplanowany (str. 36 w dokumentacji PZO). Działania dotyczące monitoringu zostały uzupełnione w załączniku nr 5.

20) Uwaga do uzasadnienia do zarządzenia. Wskazano, że stan ochrony dzięcioła białogrzbiatego określono jako niezadowalający (U1) m.in. ze względu na ograniczoną i przypuszczalnie kurczącą się bazę pokarmową, która na dłuższą metę może nie utrzymać stosunkowo licznej populacji na małym terenie. Proszę podać, skąd dane o „przypuszczalnie kurczącej się bazie pokarmowej” oraz co oznacza zwrot „na dłuższą metę”?

Wyjaśnienie. Liczniejsze doniesienia o dzięciole białogrzbiętym w strefie przygranicznej z Obwodem Kaliningradzkim pochodzą z przełomu XX i XXI w. i zbiegły się w czasie z gwałtowną ekspansją bobra europejskiego. Jej efektem było zatopienie wielu drzewostanów olszowych i brzozowych. Dzięcioł białogrzbiety jest gatunkiem wymagającym ogromnych (jak na warunki lasów gospodarczych) ilości martwego drewna, najlepiej liściastego i dość miękkiego. Dzięcioł białogrzbiety w pasie przygranicznym zaczął zasiedlać dogodnie dla siebie żerowiska powstałe na rozlewiskach bobrowych. Jednakże w miarę dekompozycji drewna z zatopionych olszyn i brzezin warunki na żerowiskach będą się pogarszać. Można przypuszczać, że ubytki na starszych żerowiskach nie będą w pełni równoważone przez przyrosty martwego drewna na nowo zatapianych olszynach i brzezinach, ponieważ populacja bobra, po zasiedleniu siedlisk optymalnych, zwolniła tempo ekspansji. Zwrot „na dłuższą metę” zastąpiono zwrotem „w dłuższej perspektywie czasu (10-20 lat)”.

Z up. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie
Maria Mętna
Regionalny Konserwator Przyrody